

KURTULUŞUN KAHRAMANLARI

S e r g i K a t a l o ğ u
2 0 2 0 - 2 0 2 1

Olgunlaşma
Enstitüleri
Kahramanmaraş

KURTULUŞUN **KAHRAMANLARI**

S e r g i K a t a l o ğ u
2 0 2 0 - 2 0 2 1

TAKDİM

Kahramanmaraş'ın Kurtuluşunun 101. yılı etkinlikleri kapsamında, çalışmalarını yürüten Kahramanmaraş Olgunlaşma Enstitüsü'nün "Kurtuluşun Kahramanları" sergisini ziyaretleriyle şereflendiren konuklarımızı saygı ve muhabbetle selamlıyorum.

12 Şubat 1920'de yapılan ilk "Fener Alayı" kutlamalarından sonra ciddi bir titizlikle gelenekselleştirilen kurtuluş kutlamalarının 101. yılı etkinlikleri kapsamında gayret gösteren çalışma gruplarındaki tüm kurum, kişi ve mesai arkadaşlarıma teşekkür ediyorum.

"İnsan" unsurunu merkeze alarak tarihine sahip çıkan, kültürel değerlerimizin korunmasını sağlamak amacıyla nitelikli bireylerin yetişmesine yönelik çalışmalar yürüten Kahramanmaraş Olgunlaşma Enstitüsü'nün idareci ve çalışanlarını da bu sergiye verdikleri emek ve şehrimize yaptıkları hizmet için takdir ediyorum.

Kimliğini tarihe kazımış şehirlerimizden biridir, Kahramanmaraş. Millî Mücadele'de gösterdiği muazzam başarının yankılarını bugün hâlâ cadde ve sokaklarında ünleyen bu şehrimiz, tarihi boyunca hür yaşamış bir milletin coşkusunu her yıl ocak ayından şubatın ortalarına değin canlı ve heyecanlı bir şekilde yaşamaktadır. Bu kadim şehrimiz, hürriyet ve istiklal sevdasını diri tutma ve duyurma ruhunun da atardamarıdır.

Şehir, insan, kimlik sacayağı üzerinde küllerinden yeniden doğan, kendini koruyan ve kurtaran Kahramanmaraş'ımızın, nev'i şahsına münhasır bir kimliği vardır. Tarihin kırılma noktalarında hayatın sürekliliğini sağlayacak dinamiği içinde barındıran, iklimi ve coğrafyasıyla mümtaz bir yerleşim yeri olan, maddi güzellikleri ve manevi değerleriyle farkını ortaya koyan şehrimiz; sadece Millî Mücadele'deki kahramanlığıyla değil kültürümüzün hemen her alanında sergilediği zenginliklerle de kıymetine kıymet katmaktadır.

Tarihi dokusunu ve ruhunu kaybetmemiş, geçmişinin izleri silinmemiş, yaşayanlarını yormayan kimlikli şehirlerden biri olan Kahramanmaraş direnişinin nirengi noktası Dulkadiroğlu'nda görev yapıyor olmanın kıvancıyla, ruhu ölümsüzleşen kahramanlarımız nezdinde bütün aziz şehitlerimize hürmet ve minnetlerimi; bu toprağın bağrında yaşamının nasip olduğu tüm Kahramanmaraşlı hemşehrilerime sevgi, saygı ve selamlarımı sunarım.

Kadir OKATAN

Dulkadiroğlu Kaymakamı

TAKDİM

Şehrimizin kurtuluş mücadelesinde Dulkadiroğlu ilçemiz nabzın en yüksek attığı yer olmuştur. İçerisinde bulunduğumuz bu mekanlar her karesiyle ecdadımızın parmak izlerini taşımaktadır. Bu izler ruh dünyamızın şekillenmesinde bariz etken olmuştur.

Aziz şehitlerimizin yürek ritminden aldığımız ilham ile emaneti korumak ve yaşatmak adına durmaksızın gayret göstermekteyiz. Bir şehrin şanlı direnişine şahitlik etmiş gerçek mekanların yaşatılması adına tüm enerjimizle yenileme ve koruma tedbirleri uygulamaktayız. Bu çalışmalar neticesinde ; şu anda dolaştığımız bu sokaklar modern Dulkadiroğlu 'nun şah damarı olarak tescillenmiş durumdadır.

101 sene önce topyekün ayağa kalkmış bir şehrin kahramanlığına dair izleri yüzlerce yıl silinmez hatıralar çerçevesinde somut olarak yaşatmanın kararlılığı içindeyiz.

Ecdadımızı rahmetle anarken, geride bıraktıklarını sahiplenmeyi bir saygı ifadesi olarak değerlendiriyoruz. Sokağıyla, konağıyla, çeşmesiyle, camisiyle; tüm emaneti titizlikle korumak ve bilimsel metotlarla yenilemek azmindeyiz.

Biz belediyecilik çerçevesinde, yoğun bir şekilde bu çizgide hizmet vermeye devam edeceğiz.

Olgunlaşma enstitümüzün çok kıymetli çalışmaları, bu mekanların kutsal izlerini tamamlayan muhteşem dokunuşlardır. Bu çerçevede gösterilen gayret ve ortaya konulmuş çalışmalar için müteşekkirimiz.

101. yılda yine gururla
Birlikte Dulkadiroğlu'yuz
Birlikte " Kahramanmaraş"ız .

Necati OKAY

Dulkadiroğlu Belediye Başkanı

TEŞEKKÜR

Kahramanmaraş Olgunlaşma Enstitüsü olarak 2017 yılından bu yana geçmişi yâd ederken geleceği tenvir eylemeyi en ulvî görevimiz olarak gördük. İşinin ehli ve mesleğini cân-ı gönülden yapan çalışma arkadaşlarımız ile her gün bilgi ve birikimlerimize bir yenisini ekleyerek bu yolda gayretle yürümeye devam ediyoruz.

Her yıl şehrimizin küllerinden yeniden doğma mücadelesini, kutlu zaferimizin sene-i devriyesinde o günkü duygular ve pür hevesle anmaya çalışıyoruz.

Bu yıl da vatanını, her karışı kendi kanlarıyla sulanmadıkça terk etmemeye and içmiş kahramanlarımızın değerli hâtıralarını hünerli ellere emanet edip, şehrimizin kültür hafızasına yeni eserler kazandırmış olmanın mutluluğu içindeyiz.

“Kurtuluşun Kahramanları” adlı sergimizde İstiklâl Mücadelemizin öncülerinin; kitre karakterleri, tuğraları, minyatür tabloları ve savaş dönemi günlük halk kıyafetleri bugünün şânına yakışır bir şekilde îtina ile tek tek hazırlanmıştır.

Kurulduğumuz günden bu yana, çalışmalarımız süresince geleneğimizi geleceğe taşıma hedefinden sapmayan, sanatının hakkını veren çalışma arkadaşlarıma gönülden teşekkür ediyor; bu ulvî görevde her birinin gayretlerinin devamını diliyorum.

Desteklerini kurumumuzdan esirgemeyen Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğümüze ve Sayın Yusuf Büyük'e, Dulkadiroğlu Kaymakamımız Sayın Kadir Okatan'a, Dulkadiroğlu Belediye Başkanımız Sayın Necati Okay'a şahsım ve kurumum adına saygı ve teşekkürlerimi sunuyorum.

Mutlu ASLANTÜRK

Kahramanmaraş Olgunlaşma Enstitüsü Müdürü

SUNUŞ

İstiklal Harbimizin lokomotifi Kahramanmaraş'ın kurtuluş mücadelesi, bir halkın özgürlük ve bağımsızlık aşkı ile topyekûn oluşunun, kahramanların doğuşunun ve bir milletin küllerinden yeniden varoluşunun destanıdır.

Müstevlilerin binlerce yıldır gördükleri hayallerin gafletle geldikleri kahramanlar diyarından, aldıkları mağlubiyetle heybelerinde hayal kırıklıklarıyla bir gece vakti sessiz sedasız gitmelerinin hikâyesidir.

Kahramanmaraş'ın Milli Mücadele Dönemi'nde Fransızları geri püskürtmesi sadece bir zafer değildir. Bu mücadelede Kahramanmaraşlı, Türk milletinin fitratında bulunan özgürlük ve bağımsızlık ruhunu inancı ile birleştirmiştir. Bütün imkânsızlıklarına rağmen her türlü imkâna sahip şımarık bir düşman ordusunu yenen bu necip halk, düşman işgalinde olan diğer bütün şehirler için de umut ışığı olmuştur.

31 Ekim 1919'da direnişi başlatan Maraş'ta, muharebe 21 Ocak'tan itibaren geceli gündüzlü 22 gün sürmüş, cepheden cepheye koşan halk, çok acılar yaşamıştır.

12 Şubat 1920'de güneş, bir kurtuluş destanının şanlı tarihimize armağan edildiği güne doğmuştur.

Bu direniş ve muharebede maddi manevi bütün varlığını ortaya koyan Maraşlının her ferdi ayrı ayrı kahramandır. Şehrin kahir ekseriyetinin yanması pahasına düşmanı bu topraklardan söküp atan o güzel insanları ta'zim ile yâd ediyoruz. Kurtuluş mücadelesinden sonra Meclis'ten gelen "şehirde sivil direnişe katılanların bildirilmesinin" istendiği yazıya, "Maraş'ta Milli Mücadele'ye katılmayan tek bir fert bile yoktur" cevabının verildiği şehre, 7 Şubat 1973 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından "Kahraman" unvanı verilmiştir.

Maraş kıyamının kahramanlarını anlatmaya Kurtuluş Savaşı'mızın Başkomutanı Gazi Mustafa Kemal ile birlikte Senem Ayşe, Sütçü İmam, Arslan Bey, Evliya Efendi, Muallim Hayrullah, Mıllış Nuri, Rıdvan Hoca, Kılıç Ali, Ali Sezai Efendi, Yörük Selim, Abdal Halil Ağa ve Zülkadiroğlu Süleyman Bey ile başladık. Çıktığımız bu kutlu yolculuğa gücümüz yettiği yere kadar büyük bir onurla devam edeceğiz.

Olgunlaşma
Enstitüleri

Kahramanmaraş

Mutlu Aslantürk

• Emel Üstel • Gökhan İmayer • Cuhali •

Alaciye Büyükelik • Emine Alacar • Medine Çakmak

Elbru Göçener • Rabia f. Turhan • Ali Culfalı • Vahide Allah

Ahmet Edalı • Ayşe Sağlam • Aysegül Akben • Bilal Maraşlı

Berkehan Hüçükdere • Derya Esirgemez • Eda Nur Atıcı • Elife Öz

Emine Durur • Emine Hüliccalan • Erkan Tuğral • Esra Temircik

Esengül Arabacıoğlu • Fatma Çiftcioğlu • Fatma Özdoğan •

Fatma Arslan • Filiz Arslan • Funda Büyükköçer • Gizem Kazancı

Genca Gül Yaprak • Gülbeyaz Mundyuz Atulgan • Gülhan Hüce

Güler Hacıbebekoğlu • Gülsüm Hüçükdere • Gülsüm Mergiz •

Hatice Aktepe • Hatice Hanadıkırık • Hatice Hübra Deveci

Hatice Havak • Hatice Hazıcı • Hilal Büyükcapan • Mehmet Atıcı

Apek Zerrin Sonis • Hamil Hüyükazan • Merve Reyhanlıoğlu •

Leyla Beyazdavar • Mehmet Hüyükölge • Hübra Eryılmaz

Merve Bodur • Merve Hantarcılar • Mine Menekşe • Okkes Akca

Mithat Eskalen • Mustafa Erdem • Minever Aksu • Murgül Genç

Ruşen Mançer • Seda İpcioğlu • Selma Sincer • Sultan Hazıcı

Sidika Tuncarlıoğlu • Sener Sönmez • Zehra Tekinşen •

Zelîha Arslan • Zeynep Güneş • Alazlı Hantarcılar

Emine Tekiş • Hüseyin Güneş • Selma Baz

Necmi Culfalı

Kahramanmaraş Olgunlaşma Enstitüsü

2020-2021

İÇİNDEKİLER

ÇADIR 1- AK OTAĞ	
ATATÜRK.....	19
ÇADIR 2- İLK KIVILCIM	
İŞGALE KARŞI DİK DURUŞ (ABDAL HALİL AĞA).....	22
SESSİZ HAYKIRIŞ (ŞAHAP KISAKÜREK)	24
ÇADIR 3- ÇARE SİZSİNİZ	
KURTULUŞ SİZSİNİZ (ALİ SEZAI EFENDİ).....	28
UMUDUN ALEVİ (ZEKİ KARAKIZ, EŞİ ve ÇOCUKLAR).....	30
ÇADIR 4- TOĞUZ ATA	
BİR YİĞİT ARSLAN (ARSLAN TOĞUZATA).....	34
KAFKAS ASLANI.....	38
ÇADIR 5- SİRDAŞ	
KUVÂ-YI MİLLÎYE SUBAYI (KILIÇ ALİ).....	42
UMUDA KAÇIŞ (EMİNE ÜZÜM).....	44
ÇADIR 6- CANFEDA	
BIÇKIN KAHRAMAN (MILLİŞ NURİ).....	48
UYAN ALİ'M UYAN (ÇUHADAR ALİ).....	50
ÇADIR 7- MAARİF	
BİR NESLİN FELÂHI (MUALLİM HAYRULLAH).....	54
SAVAŞIN ÇOCUKLARI.....	56
ÇADIR 8- YENİLMEZ ORDU MARAŞLI	
KALENİN BURCUNDAKİ SANCAK (RIDVAN HOCA).....	60
KAHRAMAN NESİL.....	62
ÇADIR 9- CANDAN SİPER	
SAVAŞAN GELİN (SENEM AYŞE).....	66
BİR YİĞİT KADIN.....	68
ÇADIR 10- DEĞMEYİN MABEDİME	
DÜŞMAN BAĞRINA İLK KURŞUN (SÜTÇÜ İMAM).....	72
UZUNOLUK'TADİRENİŞ.....	74
ÇADIR 11- İNANÇ AZİM ve SEBAT	
ŞEHİDİN DUASI (ŞEHİT EVLİYA).....	78
ULAK.....	80
ÇADIR 12- KUVÂ-YI MİLLÎYE	
DÜŞMANA GEÇİT YOK (YÖRÜK SELİM).....	84
TÜRK MÜCAHİDESİ (MERZUKA SELCAN).....	86
ÇADIR 13- OLUKLAR ÇİFT	
MEMLEKET SEVDALISI (ZÜLKADİRZÂDE SÜLEYMAN BEY).....	90
ESARET ve ZİLLET (HELENA).....	92

ÇADIR 1- AK OTAĞI

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

Kazanılan her zaferin ardında, mücadelesini verenlere inanan bir kumandan vardır. Maraş'ta kazanılan zaferin kahramanı Maraş halkı, hamisi ise Mustafa Kemal Atatürk'tür. 22 gün süren Maraş savunması sivil direnişçilerin Atatürk'ün gönderdiği subaylar ile dayanışması sayesinde zafere ulaşmıştır.

İşgal esnasındaki ağır çarpışmalarda işgalcilere karşı durmak için Mustafa Kemal Paşa'nın önerisiyle Maraş Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti kurulmuştur.

*Maraş halkının bu zor günlerinde desteğini hep yanı başında hissettiği Gazi Mustafa Kemal Paşa'nın; **"Düşmanın taarruzuna karşı kahramanca silaha sarılan Maraşlı kardeşlerimiz yirmi güne yaklaşan bir zamandan beri kan ve ateşler içerisinde istilacı Fransızlara ve onların silahlandığı hunhar Ermenilere karşı savaşmakta idiler. 10-11 Şubat 1920 gecesini düşmanı İslahiye istikametinde firara mecbur ederek, mevcudiyet-i millilerini kazanmaya muvaffak olmuşlardır."** sözleri Maraş halkını bir kere daha gururlandırmıştır.*

ÇADIR 2- İLK KIVILCIM

Abdal Halil Ağa & Şahap

İŞGALE KARŞI DİK DURUŞ

ABDAL HALİL AĞA

Alparslan'ın 1071 Malazgirt'te giydiği beyaz kefeni gibiydi, Abdal Halil Ağa'nın giydiği beyaz kıyafetler. Anadolu Türk-İslam sentezinin en canlı örneğiydi... Fransız işgalinden bir gün önce Abdal Halil Ağa, evinin bahçesinde oturmaktadır.

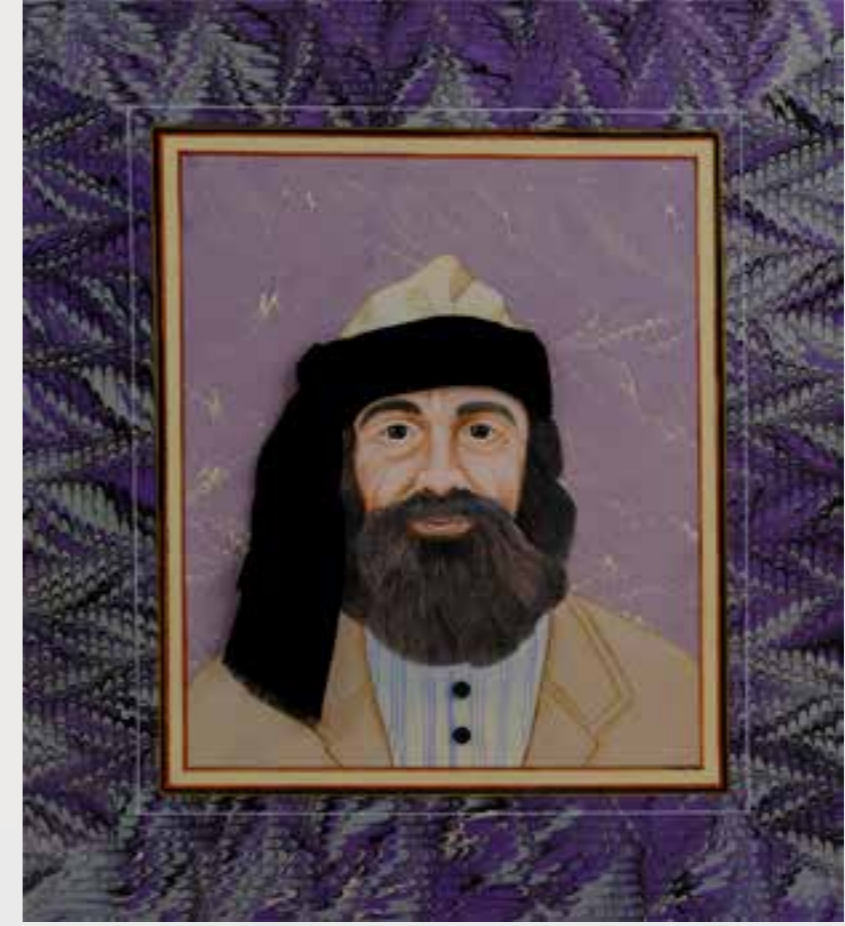
İçlerinden biri Osmanlı Dönemi'nde milletvekilliği de yapmış Ermeni Agop Hırlakyan olan üç atlı bahçeye girer.

Apansız gelen bu kişilerin bakışları meydan okurcasınadır.

Hırlakyan:
"Yarın İtürümezin dağından Fransız ordusu geliyor. Yanına iki adamını alıp orduyu davul ve zurnayla karşılayacaksın." Hırlakyan, bu konuda problem çıkmaması için çok tesirli olacağına inandığı bir yola başvurur ve altın kesesini göstererek:
"Bu keseyi sana vereceğim. Eğer bu da yetmez dersen fazla da veririm." der.

Davulcu Halil, zaten kabul etmeyeceği bu işin üstüne yapılan bu teklife de daha çok içerler;
"Altınlar senin olsun. Bir kese altın değil, davulumun kasnağını altınla doldursan bile ben din kardaşlarımın bağrına çomağı vurmam. Müslüman kardaşlarımın soğanının kabuğuna muhtacım. Senin altınlarına değil!" diyerek teklifi kesin bir dille reddeder.

ÇADIR 2- İLK KIVILCIM

ABDAL HALİL AĞA - MİNYATÜR

ABDAL HALİL AĞA - HAT/TEZHİP

SESSİZ HAYKIRIŞ

Direniş insanların kulağına ilk haykıran tek sayfalık gazetenin, halka ulaşmasını sağlayan **Şahap'ın kostümü...**

Avukat Mehmet Ali Kısakürek'in oğlu Şahap'ın savaş yıllarında giysiler olarak tasarlanan kostüm; gök mavi yünlü dokuma şalvar, lacivert yünlü dokuma aba kesim üstlük, kareli gömlek, beline sardığı çizgili kuşak ve yemeniden oluşmaktadır.

Bayrak Olayı'nın görgü şahidi olmasının ötesinde, kurtuluş mücadelesinin fitilini ateşleyendir Şahap. On yedi-On sekiz yaşlarında kanı deli akan, fişek gibi bir delikanlı...

Babasının her türlü teşkilattan bağımsız kendi halkını direnişe fikren hazırlayan, el yazısıyla birkaç nüsha yazdığı Elbistan gazetesini dağıtırdı. Ulaşması gereken yere vardığında, ceketinin sol yanına sonradan eklenen gizli cepten düşürmüş gibi yapardı, babasının gazetesini. Şahap'ın gazete dağıtımıyla sorumlu olduğundan annesinin bile haberi yoktu. 28 Sontesrin 335 Cuma günü kale direğinin gönderine Türk bayrağı çekilmediğini gören baba Mehmet Ali Kısakürek, derin üzüntüsü ve işgalin öfkesiyle bir güzel paylamaya başlar genç Şahap'ı: -"Yaptığın hizmetten hiç memnun olmadım. Bak Fransızlar Maraş'ı teslim alacaklar. Benim yazdığım gazeteler halkın eline geçseydi bu iş bu noktaya kadar gelmezdi."

Bir müddet evin içinde çırpındıktan sonra, -"Şimdi, dedi. Yapacak bir işin daha var. Bir beyannâme yazacağım. Sen de gazeteyi düşürdüğün gibi kimseye göstermeden ve kendini tanıtmadan Ulu Cami'de cemaatin arasına bırakacaksın. Babasının verdiği beyannameyi eli ile delik cebine bırakan Şahap evden çıkar. Ulu Cami muvakkithane civarında özgürlüğe uçan kuş gibi usulca parmaklarının arasından salar gizli cebinden aşağı.

Hemen elden ele geçer, okunmaya başlanır. Nihayet Şeyh Ali Sezai Efendi'nin eline ulaşınca "Kılacağınız namaz sakıt olur!" fetvası çınlar camide. Cemaatte bir kaynaşma ve caminin içinde sonu özgürlüğe varan bir dalgalanma başlar.

ÇADIR 3- ÇARE SİZSİNİZ

Ali Sezai Efendi & Zeki Karakız Eşi ve Çocukları

KURTULUŞ SİZSİNİZ

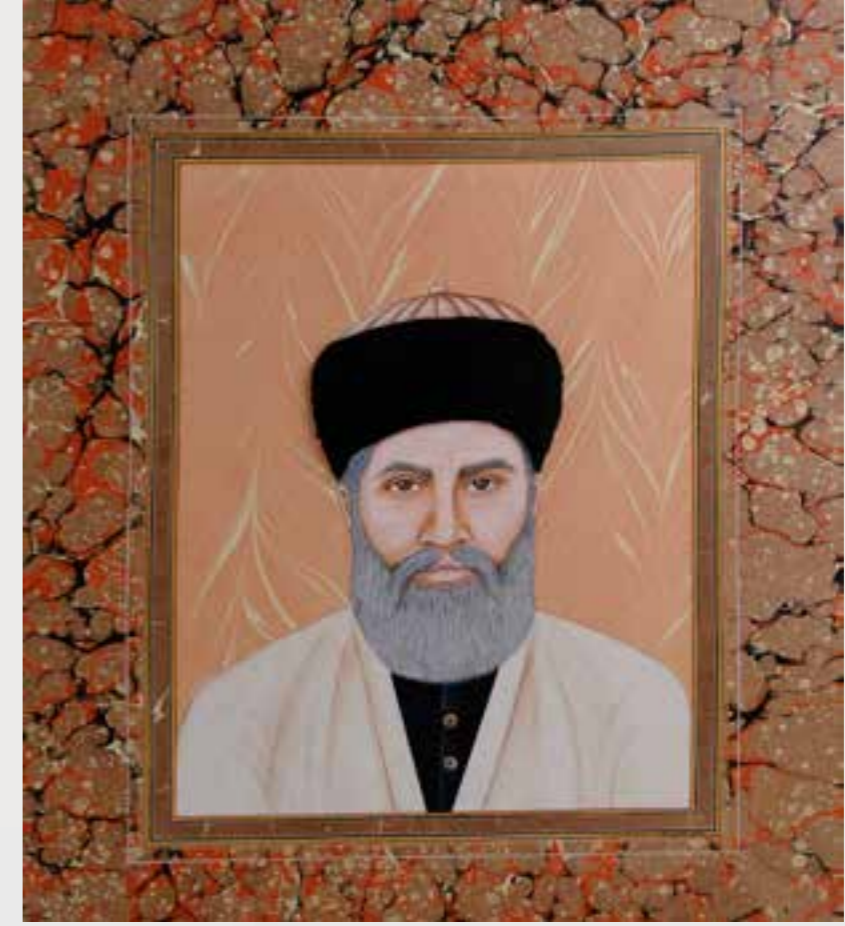
ALİ SEZAI EFENDİ

Dimağlar durgundu, devalar çaresiz...
Halka tek tek anlattı "Kurtuluş sizsiniz!"
Engel olmaya çalışsa da Fransız,
Şecaat ve cesaret yekpâre biziz.

Maraş'ta başlayan Millî Mücadele'nin manevi komutanı Ali Sezai Efendi, Maraş şehrinin bilgisi ve maneviyat öncüsü olarak halkın sesi olmuştur.

Anadolu fetihlerinin yüreklerindeki iman gücünün zırhına bürünerek, başı koltuğunun altında üç gün savaşan orduları, Sarı Saltuk, Balaban Baba, Kurt Baba gibi erenler; Akşemsettin gibi alimler öncülüğünde yürümüşlerdir.

Ali Sezai Efendi de Maraş kurtuluşunda Akşemsettin misâli secdeden kan ter içinde kalkıp istiklalin müjdesini veren âlim bir kahramandır.

ALİ SEZAI EFENDİ - MİNYATÜR

ALİ SEZAI EFENDİ - HAT/TEZHİP

UMUDUN ALEVİ

Zeki Karakız'ın eşi, oğlu ve annesinin kucağında şehri yakan kor alevlerden habersiz, evlerinin yanışını izleyen minik bebeğin kostümü...

Evinin alevler arasında yok oluşunu izleyen ve bir memur eşi olan hanımefendi için yeşil krep, robalı, belden büzgülü, makinede Maraş işi tekniği ile süslenen elbise, mor şifon bir eşarp ile tamamlanmıştır.

Dört-beş yaşlarındaki erkek çocuğu için pantolon, bluz ve şubatın ayazından korunmak için giydiği siyah yakalı ceket ve fesi özel olarak tasarlanmıştır. Her şeyden habersiz annesinin kucağında uyuyan minik bebek için ise şal yakalı, makine nakışı ile bezenmiş kundak tasarlanmıştır.

Abarabaşı semtinde bulunan Ermeni kilisesinin; düşman karargâhı ile bağlantısı olduğu Maraşlı çeteler tarafından tespit edilir. Her ne pahasına olursa olsun kilise ile karargâhın bağlantısını kesmek gerekmektedir.

Evleri hemen kilisenin yakınında bulunan Zeki Karakız ve ağabeyi Muhittin bir an bile düşünmezler. 4 Ocak 1920 günü, sadece canlarını alıp çıkan aile üyeleri bir teneke gaz yağı dökerek içindeki mobilyalarla birlikte ateşe verip yakar evlerini. Böylece bitişik Ermeni evleri ve kilise de yakılmış, düşman karşısında bir adım öne geçilmiş olunur.

ZEKİ KARAKIZ'IN EŞİ ve ÇOÇUKLARI

ÇADIR 4- TOĞUZ ATA

Arslan Bey

BİR YİĞİT ARSLAN

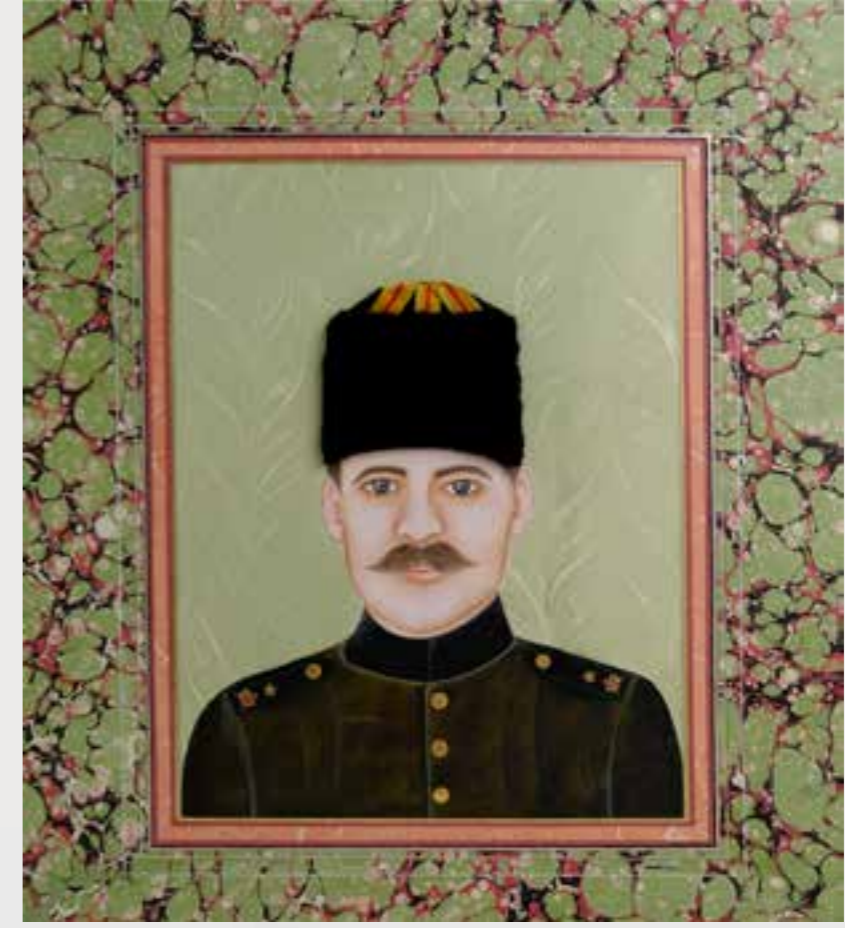

ARSLAN TOĞUZATA

*Gökler çıkabildin, uçabildinse derindir,
Târihini kendin yazıyorsan eserindir.*

(Mithat Cemal Kuntay)

Trablusşam'da henüz başkomiser iken
Düşer bağrına vatanında yanan kor,
Atlar atına, biricik karısı ile düşer yola.
Der Maraşlıya "Düşmanı yurttan kov!"
Siper olur Ermeni'ye Fransız'a karşı.
Yakar kurtuluş meş'alesini,
Etmez toprağı düşmana yâr...

ARSLAN TOĞUZATA - MİNYATÜR

ARSLAN TOĞUZATA - HAT/TEZHİP

Kahramanmaraş Tuğrası

KAFKAS ASLANI

Millî Mücadele'nin büyük komutanı: **Arslan Toğuzata kostümü...**

Serkomiser Arslan Toğuzata'nın üniforması olarak tasarlanan kostüm, aslına uygun olarak bordo yaka, apolet, kol bantları ile süslenen boz renkli bir ceket ve siyah pantolondan oluşmaktadır.

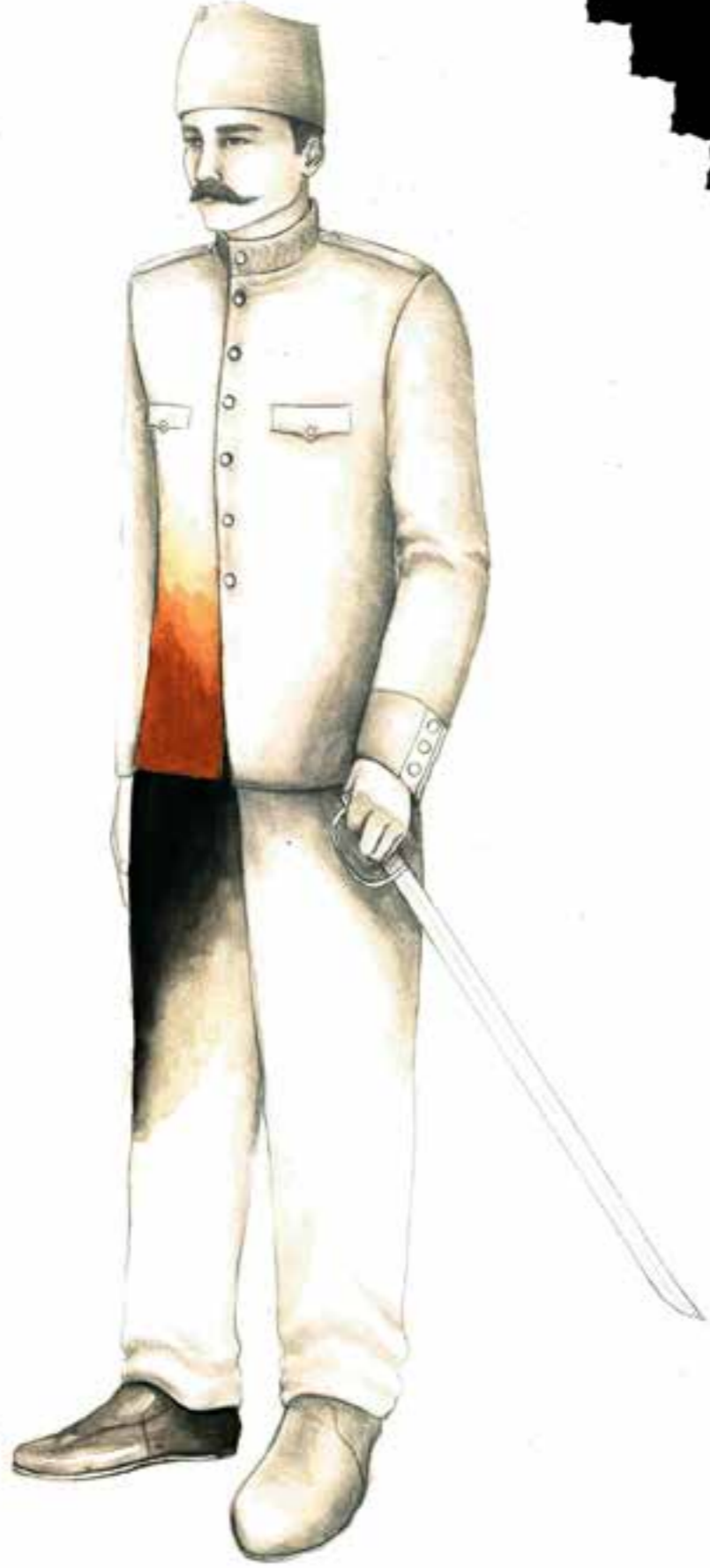
Kafkasya'dan göç etmiş Toğuzata aşiretinin Maraş bölgesine yerleştirilen bir boyuna mensup olan Arslan Toğuz, 1886'da Göksun ilçemiz Fındık Köyü'nde doğmuştur. İlk ve orta öğrenimini Elbistan'da tamamladıktan sonra, medrese eğitimi görerek Arapça öğrenmiş, 1908'de Halepe giderek polislik mesleğine intisap etmiştir. Meslekteki başarısı dikkate alınarak kısa sürede komiser muavinliğine, iki yıl sonra da başkomiserliğe yükselmiştir.

Türk milletinin idam fermanı olan Mondros Mütakeresi'nin imzalanmasıyla **"Doğduğum şehir işgal altındayken buralarda duramam"** diyerek 5 Eylül 1919'da Maraş'ın kurtuluşu için Maraş'a koşup gelmiştir.

Mustafa Kemal Paşa'nın Sivas'tan, Maraş'a gönderdiği Yüzbaşı Kılıç Ali, Yüzbaşı Yörük Selim, Evliya Efendi, Doktor Mustafa'nın yardımcılarıyla şehri 10 bölgeye ayırmış ve her bölgenin başına askerliğini yedek subay olarak yapmış, tahsilli ve sevilen kişileri getirerek görevlendirmiştir.

Şehir tek yürektir, tek sestir, sıra mücadeleye "Vur" emrini vermeye gelmiştir. Ve Maraş Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Reisi Arslanbey'in **"Arkadaşlar! Harp başlamıştır. Allah'ın inayeti, peygamberin ruhaniyeti, din kardeşlerimizin fedakârlığı ile her şey göze alınmıştır. Milletimiz, tek bir kişi kalana kadar düşmana teslim olmayacaktır. Gayret bizden, tevfik Allah'tan..."** sözleriyle bu şanlı mücadele başlamıştır.

ÇADIR 5- SIRDAŞ

Kılıç Ali & Emine Üzüm

KUVÂ-Yİ MİLLÎYE SUBAYI

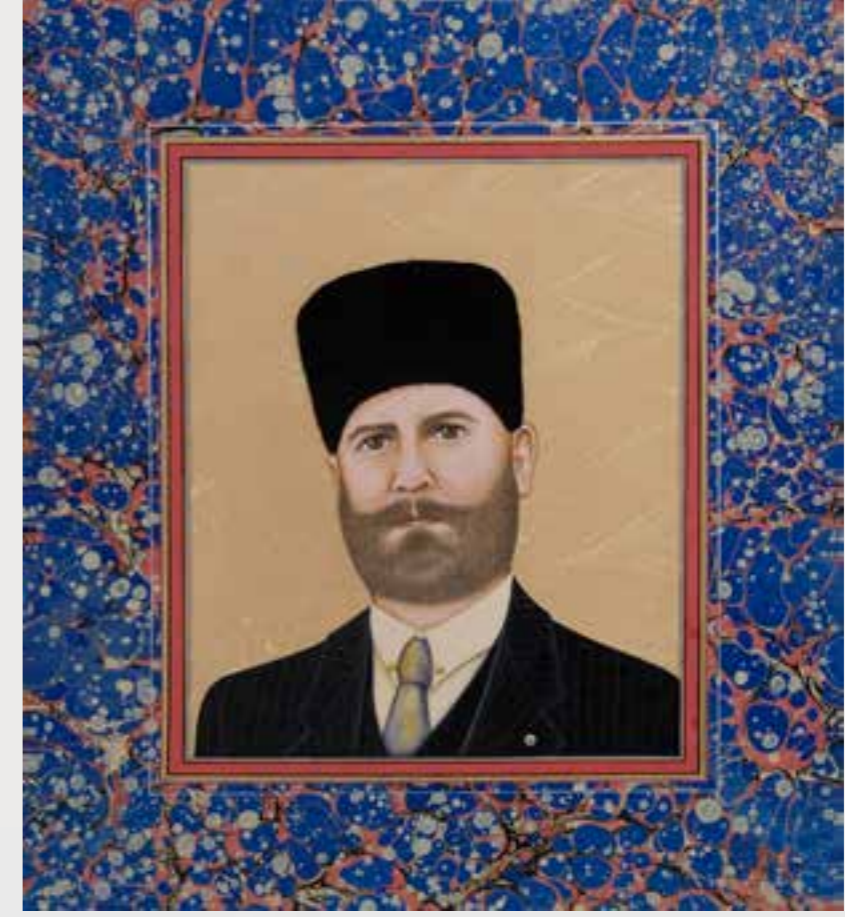

KILIÇ ALİ

Atatürk'ün:

"Artık Asaf Tefvik yok... Sadece Kılıç Ali var. Ne güzel isim... Malumundur ki, Hazret-i Ali'nin diğer adı da Kılıç'tır. Hem de Allah'ın keskin kılıcı..." emirleri ile Ayıntap'tan Maraş'a gelip, edeler ile bir olarak, 22 gün süren direnişin ardından düşmanı kılıç gibi kesip atan Asaf Tefvik:

"Topumuz yoktu. Tüfeğimiz azdı. Düzenli ordumuz yoktu. Cephanemiz kıttı. Maraş Türkleri bu harikaları, soylu kanındaki cevherle yaptı." diye anmıştır, bu başarıyı.

KILIÇ ALİ - MİNYATÜR

KILIÇ ALİ - HAT/TEZHİP

UMUDA KAÇIŞ

Kaç kaçta yavrusunu kaybeden **Emine Üzüm kostümü...**

Krem renkli şalvar, kırmızı mine desenli entari, krem renkli pazen ceket, oyalı tülbent, kuşak ve yemeniden oluşur.

Mustafa Kemal, Maraş'ta Fransız işgalinin başlamasından sonra düşmanın direncini kırmak, çetenin inancını korumak için Elbistan'da bulunan Ali Rıza Bey'e bir telgraf gönderir ve halka moral verilmesini, direnişin desteklenmesini, göçe meydan verilmemesini bildirir.

Gerginlikler 22 Şubat 1919'da İngilizlerin Maraş'a adım atmasıyla başlar ve 21 Ocak 1920 günü Fransızlar tarafından Türk jandarmasına atılan bir kurşunla savaşa döner. Bütün şiddetiyle süren çatışmalarda savunmasız çocuklar, kadınlar ve savaşamayacak durumda olanlar 29 Ocak'tan itibaren şehir dışına gönderilir. Kayıplar, acılar ve gözyaşları ile halk arasında "Kaç Kaç" denilen göç başlar.

Emine Üzüm; sırtında yükü, kucağında göğsüne bastırıldığı bebeği, elinden tuttuğu beş yaşındaki çocuğuyla koşarken düşer yere. Kucağındaki olup bitenden habersiz yavrusu yuvarlanır bir yana, elinden kayıveren beş yaşındaki yavrusu diğer yana...

Kaçan kadınlardan biri elinden tutup kaldırır, Emine'yi ve sürüklemeye başlar kurtuluş umuduna doğru. Gül kokulu kundaktaki bebeği ayaklar altında kaybolur, beş yaşındaki yavrusu kalabalıklar içinde görünmez olur. Emine'nin şehitleridir onlar, yüreğine gömdüğü şehitleri, nicelerinin boyuna bakmaya kıyamadan vatanın koynuna verdiği şehitlerden sadece ikisi. Anaların yüreğindedir mezarları ama kim bilir, belki de kurtulmuşlardır.

De ki kavuşmalar artık mahşer yerindedir.

ÇADIR 6- CANFEDA

Millî Nuri & Çuhadar Ali

BIÇKIN KAHRAMAN

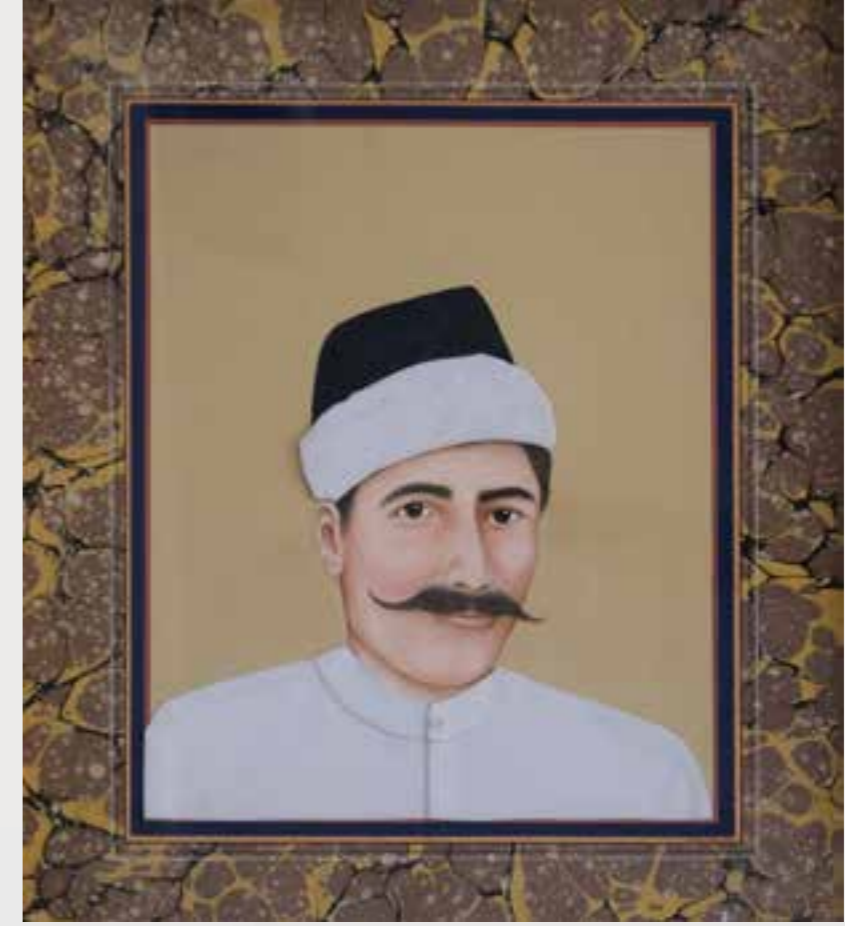
MILLİŞ NURİ

Milliş Nuri, gece bir düş görür.
Gördüğü düşü anlatır arkadaşlarına.
Onun düşünüyü dinleyenler en önde düşmana siper olan
Nuri'ye, geride durmasını söylerler.

Nuri; **Düşmana sıkalım diye tüfeğimiz, vatan uğrunda ölelim
diye canımız var**, der.

Hırlak Avadis'ten gelen tehdit mektubu üzerine Avadis'in
konağını ateşe veren, yüz Ermeni'ye tek başına kurşun
yağdıran gözü pek yiğit, o sırada yaralanmıştır.

Karnından yediği kurşunla birlikte bağırsakları dağılsa da,
son nefesine kadar mücadelesine devam etmiştir.

MILLİŞ NURİ - MİNYATÜR

MILLİŞ NURİ - HAT/TEZHİP

UYAN ALİ'M UYAN

Çeteler arasında savaşıp, şehadete koşan bir kahraman, **Çuhadar Ali kostümü...**

Çuhadar Ali'nin Mercimek Tepesi'nden Bertiz Dağları'na uzanan direnişte giydiği kıyafet olarak tasarlanan kostüm; bordo kumaş aba, beyaz gömlek, siyah şalvar, keçe börk, beline sardığı beyaz kuşak ve yemeniden oluşmaktadır.

Bu genç Milli Mücadele kahramanı, 1903 yılında Maraş'ta doğar. İngilizceye merak sararak kendi çabası ile vatanında fütursuzca gezen askerlerin lisanını öğrenir. Ermeniler Ahir Dağı'na oduna giden Çömezoğlu Mehmet ve Hüseyin oğlu Mehmet isimli iki Maraşlıyı kışla civarında şehit ederler. Dayanamaz Çuhadar Ali, 30 Aralık 1919'da iki oduncunun intikamını almak için Hristiyan mezarlığı civarında iki Ermeni'yi öldürür, birini de yaralar. Ermenilerin baskısı ile Fransızlar tarafından her yerde aranmaya başlanınca büyüklerinin tavsiyesi ile Bertiz'e gider.

Bayazıt oğlu Muharrem ve Zafer Bey komutasındaki kahramanlarla devam eder mücadelesine. En önde savaşır ve bir çatışmada ağır yaralanır. Yaralarına ve arkadaşlarının uyarılarına aldırmadan devam eder düşmanla çarpışmaya. Mecalsiz kaldığında evine götürülür ve on beş gün sonra, henüz on yedi yaşında iken içer şehadet şerbetini...

Dilden dile bir ağıt olur on yedi yaşındaki Çuhadar Ali'nin destanı...

ÇADIR 7- MAARİF

Muallim Hayrullah & Çocuk Kostümleri

BİR NESLİN FELÂHI

MUALLİM HAYRULLAH

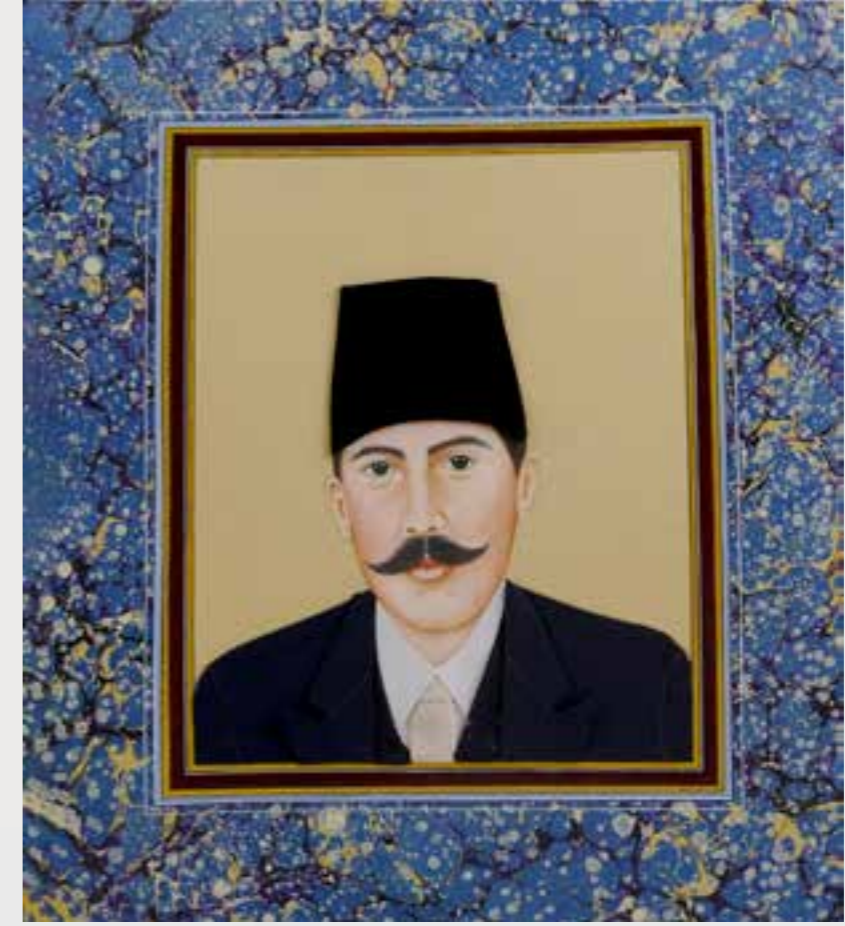
Çatışma sürüyordu. Makineli tüfek atışları ile zora düşen, müfrezenin maneviyatını düzeltmek için yüksek bir kaya üzerine çıkan Muallim Hayrullah, sağ kasiğinden yaralanmıştı. Hastaneye yetiştirildi. Çok kan kaybetmişti. Ama her şeye rağmen etrafındakilere metanet ve cesaret veriyordu. Eşi Ayşe Hanım'a da; **"Benim ölümüm sizi şerefle yaşatır."** diyerek teselli verdi.

Son anlarında annesi ile yalnız kalan Hayrullah Efendi kısık bir sesle annesine; **"Ölümün mukaddes olduğunu biliyordum, Ama azabının bu kadar zor ve çetin olduğunu bilmiyordum anne."** dedi.

Son sözleri ise Maraş halkını yüreğinden yaraladı; **"Beni bu Ermeni doktorlar zehirledi, beni zehirlediler anne."** oldu. Savaşın çetin meydanlarında yenilmeyen bir yiğidin dudaklarından dökülen son sözleri idi bunlar.

Muallim Hayrullah Efendi'nin Ermeni Doktor Artin tarafından zehirlenip öldürüldüğünün anlaşılması üzerine halk hastaneyi ateşe verdi. Fakat Doktor Artin hastaneden çoktan kaçmıştı...

Öğretmen olan Hayrullah yalnızca kalemiyle ilim neferlerine talim ettirmekle kalmamış; tüfeğiyle, süngüsüyle de bir nesil kurtarmıştır.

MUALLİM HAYRULLAH - MİNYATÜR

MUALLİM HAYRULLAH - HAT/TEZHİP

SAVAŞIN ÇOCUKLARI

Büyüklerin savaşının, küçüklerin gülüşünü tükettiği Maraş çocuklarının kostümleri...
10 yaşındaki Hacer için pembe çiçekli elbise, krem rengi boncuk oyalı tülbent, krem renkli örgü ceket;
6 yaşındaki Cennet için damalı elbise, krem rengi pantolon, oyalı tülbent ve örgü ceket
2 yaşındaki Ayşe için mavi elbise, pantolon, beyaz ve oyalı tülbent;
5 yaşındaki Ökkeş için ise gri dik yakalı bluz, siyah-beyaz yelek, siyah şalvar;
ve her biri için ayrı ayrı yemeni, şeklinde tasarlanmıştır.

Savaşırken Onlar

Savaşırken doğmuşum
Annem babam dedem
Ağabeylerim dayılarım amcalarım
...

Top sesleri dinlenir
Ninni yerine
Savaşırken doğmuşum
Ağaçlarımız ırmaklarımız
....

Annem
Mermi ve ekmek
Taşıyor mücahitlere
Beşiğimi sallamak yerine
Avucumda minik
Bir tüfekte doğmuşum ben...

Cahit Zarifoğlu, Ağaç Okul

ÇADIR 8- YENİLMEZ ORDU MARAŞLI

Rıdvan Hoca & Çete ve Bindallı Kostümleri

KALENİN BURCUNDAKİ SANCAK

RIDVAN HOCA

**Hürriyet imanla bir olur ancak,
Kalenin burcunda durmalı sancak,
Kiminde mavuzer, kiminde bıçak.
Bayrağa madalya taktı Maraşlı.**

(DOSTOZAN)

Maraş işgal altında, halk perişan...
Fransız komutan Andre, "Kaledeki o bez parçasını
indirin!" diye alçakça bir emir verir.
Ertesi gün, Maraşlının kalesinde dalgalanan ay yıldızlı
bayrağını göremediği Cuma'nın hutbesini
Rıdvan Hoca minberden:

"Ey cemaat! Bilesiniz, Cuma hutbesi için çıkmadım
minbere.
Cuma namazı hür insanlara farzdır ancak.
Kalesinde kendi bayrağı dalgalanmayan bir memlekette
Cuma namazı kılınmaz!
Önce bayrağımızı yeniden dalgalandıralım.
Sonra namazımızı kılalım." şeklinde okur.

Yükselir camide Tekbir sesleri...
Halk bu duygu ve cesaretle hücum eder kaleye.
Yeniden çekilir bayrak göklere, dalgalanır Maraş'ın
dillere destan rüzgârında.

RIDVAN HOCA - MİNYATÜR

RIDVAN HOCA - HAT/TEZHİP

KAHRAMAN NESİL

Çete ve bindallı kostümleri...

Bu kostümler, Birinci vazifesi Türk istiklalini, Türk Cumhuriyeti'ni, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmek olan, emaneti mukaddes bilip muhtaç olduğu kudreti damarlarındaki asil kanda taşıyan, "Kim var!" diye seslenilince fert fert "Ben varım!" cevabını veren, her ferdi "Benim olmadığım yerde kimse yoktur!" duygusuna sahip bir dava ahlakının meşalesini taşıyan, namusunu çiğnetmeyen ve çiğnetmeyecek olan, Atasından nesline, sireti ve sureti pak bir gençlik bu toprakların en değerli hazinesidir.

Anadolu topraklarında devinen taze kanın yani gençlerin, kültürel kimlikleşmeyi yansıtan geleneksel giyim kuşam ile temsil edilmesi gayesiyle yapılmıştır.

Kahraman Nesil

ÇADIR 9- CANDAN SİPER

Senem Ayşe

SAVAŞAN GELİN

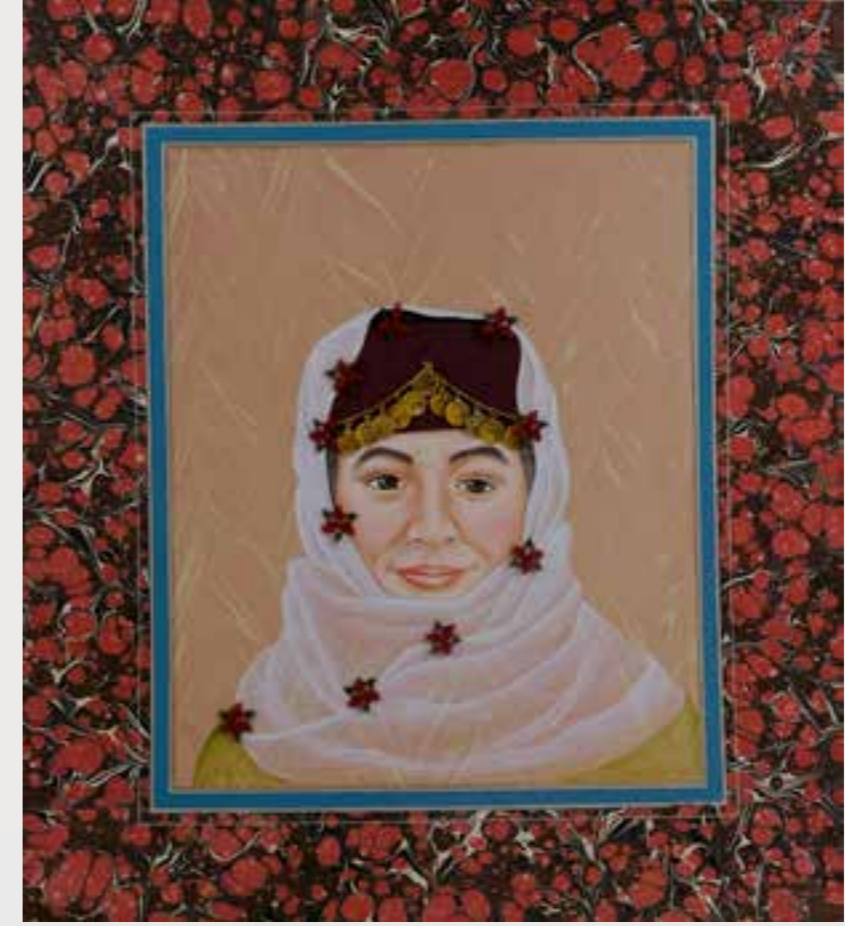
SEDEM AYŞE

Tarihimiz, Türk kadınının cepheledeki başarıları ve düşmana karşı cansiperane mücadelelerinin örnekleri ile doludur. Senem Ayşe de onlar gibi bu kutlu mücadelede Türk analarının zor şartlarda neler yapabileceklerini tüm dünyaya göstermiştir.

Fransızlar şehri işgal ettikten sonra, kendisine bağlı aşiret mensupları ile kurduğu çetenin başında idi Ramazan...

Henüz beş gün geçmişti ki aradan, Senem Ayşe alır acı haberi kumandandan...
Gözünden yaşı silmeden daha,
And içer kansızlarla savaşmaya.

Komşu evden açılan ateşle birçok şehit verildiğini gören yiğit kadın çıkar sahneye...
Bakar çare yok, verir ateşi kendi evine.
Yakar kendi eviyle birlikte birçok yiğidin şehit olmasına sebep olan evi.

SEDEM AYŞE - MİNYATÜR

SEDEM AYŞE - HAT/TEZHİP

BİR YİĞİT KADIN

Çeteler arasında savaşıyan bir kahraman kadın **Senem Ayşe kostümü...**

Senem Ayşe'nin savaş yıllardaki kıyafeti olarak tasarlanan kostüm; yöresel el dokuması damalı ceket, basma fiştan, şalvar, başına örttüğü şallar ve beline sardığı kuşaktan oluşmaktadır.

Sivil direnişimizin simge isimlerinden kahraman gazimizdir, Senem Ayşe. Hangi sebeptendir bilinmez Adıyamanlı Haveydi aşiretinden Yusuf Ağa, Senem ile evlenir ve kendi topraklarından göç ederek gelir yerleşir Maraş'a. 1879'da Ayşe doğar burada. Kardeşi Hasan güreşlerde gösterdiği yiğitlik ile Senem Hasan diye anılırken kendisi de Senem Ayşe olarak nam salar. Gelinlik çağına erdiğinde amcaoğlu Mehmet Ramo kaptırmaz onu kimseye. Sessiz sakin kendi dünyalarında yaşarken tek çocukları Ökkeş dünyaya gelir.

Sonra savaş... Savaşın kirlili yüzü... Şehir artık düşman işgalindedir ve sokak çatışmaları başlamıştır. Mehmet Ramo da çatışmalara katılır silahlanır aşiretindeki diğer çetelerle birlikte.

Mehmet Ramo ne sevdiceği Senem Ayşe'sine ne de cennet kokulu yavrusu Ökkeş'ine doyamadan savaşın beşinci günü Duraklı Mahallesi'nde ulaşır şehitlik mertebesine.

Haber eşine ulaştığında koşup gelen Senem Ayşe, yiğidinin başucuna dikilirken gözlerinden yaşlar akıtarak yas tutmaya utanır.

Ahdeder kocasının ve onlarca şehidin kanını yerde koymamaya...

-Senin ve şehit yoldaşlarının intikamını almadan evime girmek bana haram olsun, diye haykırır ve savaşçı çetelerin arasına katılır.

Yiğidinin kanlı şalvarını ve cepkenini alıp giyilir.

Fişekliğini çıkarıp kuşanır ve kanlara bulanmış silahını omuzlar. Savaşır, savaş bitip düşman kovulana dek.

Zaferi görür...

Tek dayanağı Ökkeş'ile birlikte 34 yıl daha erkek elbisesi giyip erkek gibi yaşar.

SENEM AYŞE

ÇADIR 10- DEĞMEYİN MABEDİME

Sütçü İmam

DÜŞMAN BAĞRINA İLK KURŞUN

SÜTÇÜ İMAM

Fransız ordusuna mensup bir Ermeni askerinin,

"Burası artık Türk memleketi değildir. Fransız müstemlekesinde peçe ile gezilmez!" diyerek Müslüman kadınlara sataşması, olayı görenler tarafından tepkiyle karşılanır.

Bu tahakküme engel olmaya çalışan Çakmakçı Sait ve Kabuloğlu Osman olay yerinde şehit olur.

Mahalle esnafından sabrının son demlerine gelen Sütçü İmam, artık bu olaya sessiz kalamaz.

Babadan kalma sedef kakmalı Karadağ tabancasıyla Ermeni askerlerinin hakkından gelmesini bilmiştir.

Milli Mücadele'de harlanan yangının ilk kıvılcımı Sütçü İmam'ın namlusundan çıkmıştır.

ÇADIR 10- DEĞMEYİN MABEDİME

SÜTÇÜ İMAM - MİNYATÜR

SÜTÇÜ İMAM - HAT/TEZHİP

UZUNOLUK'TA DİRENİŞ

Öğnük ızar, bir diğer adı ile çarşaf; uçkurlu, yandan yırtmaçlı, dolma, torba gibi adlar ile anılan kadın üst giyimidir. El tezgâhlarında dokunan yünlü ve pamuklu kumaşlardan yapılanlarının yanında; giyenin ekonomik durumuna göre ipeklileri, Avrupa kumaşlarından yapılanları, hazır kutu içinde satılanları da olmuştur. Bugün bilinenin aksine her zaman siyah renkli olmayıp orta yaşlı hanımlar tarafından lâcivert, mor, güvez, neftî renkler; genç hanımlarda ise mavi, turkuaz, yeşim ve leylakî gibi daha göz alıcı renkler tercih edilmiştir. İşgalin ikinci günü 31 Ekim 1919 Cuma...

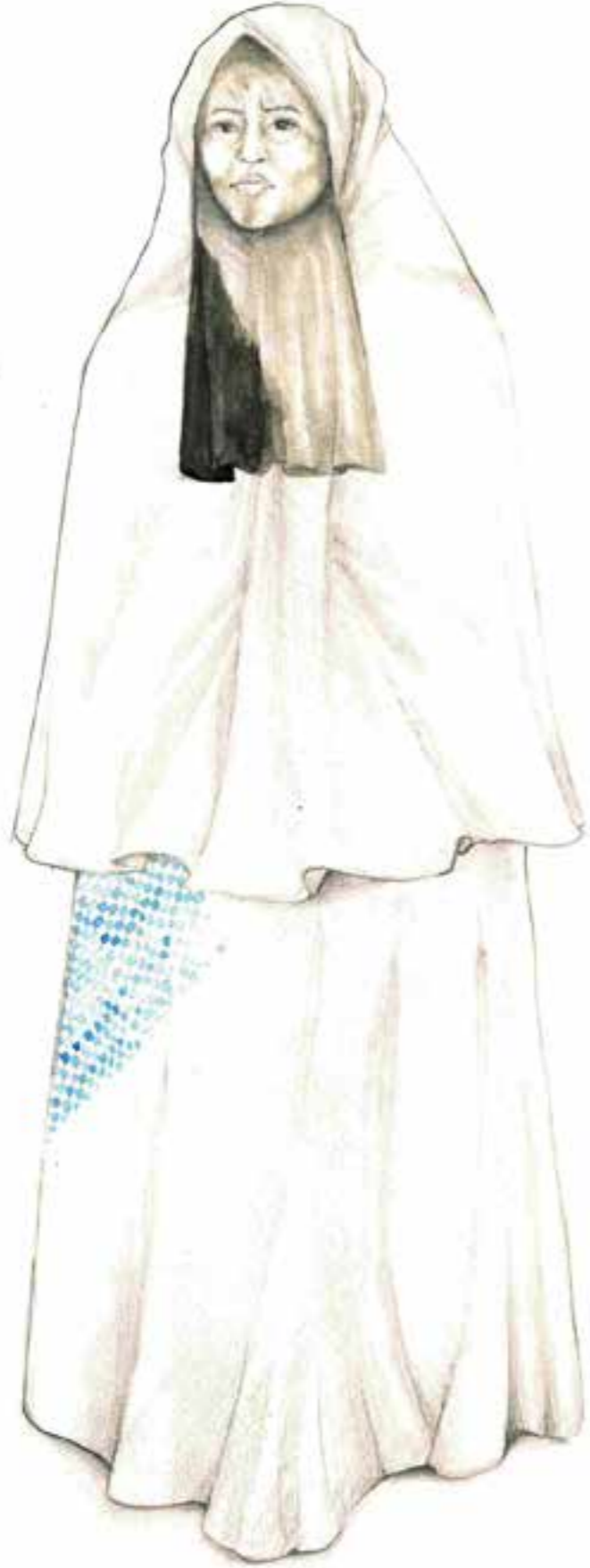
Kalalioğlu Sarıkız Halil'in eşi Fatma, kızları Ayşe, Hatice ve on beş yaşında "öğnük ızar" denilen mavi-beyaz ya da gri-beyaz pötikare pamuklu çarşafını giyeli belki de daha Bir iki sene olan Küçük Fatma...

Yaşanacaklardan habersiz belki çamaşır yıkadıkları belki ev temizledikleri bir gündeler. Temizlik imandandır düsturuna uyarak işleri bitince işgalin kasvetli ve korkulu havasını soluyarak giydikleri öğnük ızarları ile Uzunoluk Hamamı'na giderler. Vakit ikindi sonrası akşamüzeri, anne Fatma nahırdan gelecek olan ineklerini karşılamak, eşine ve çocuklarına akşama sofrada bir kap sıcak yemek pişirmek için hamamdan biraz erken çıkar.

Bohçalarını taşıyan küçük erkek kardeşlerinin refakatinde olan Fatma, Ayşe ve Hatice annelerinden sonra hamamdan çıkarak evlerine doğru yürümeye başlarlar. Fransız-Ermeni devriyesinden bir askerin "Burası artık Türklerin değil! Fransız memleketinde bizim dediğimiz olacak. Açın yüzlerinizi!" narası ile çıkar ilk kıvılcım. Kadınların yardım feryadına Çakmakçı Sait, Gaffar Kabuloğlu Osman ve Kel Hacı'nın Kahvesi'nde bulunan Türkler koşar... Ve sonra Karadağ marka tabancası elinde Sütçü İmam... Olanlar olur, yaşananlar tarihe mâl olur...

On beş yaşındaki taze açmış bir gonca olan Fatma kaldıramaz yaşadığı korku ve utancı, hastalanır... Kırk gün direnebilir küçücük yaşında omuzlarına yüklenen bu ağır yüke...

ÇADIR 11- İNANÇ, AZİM ve SEBAT

Şehit Evliya & Ulak

ŞEHİDİN DUASI

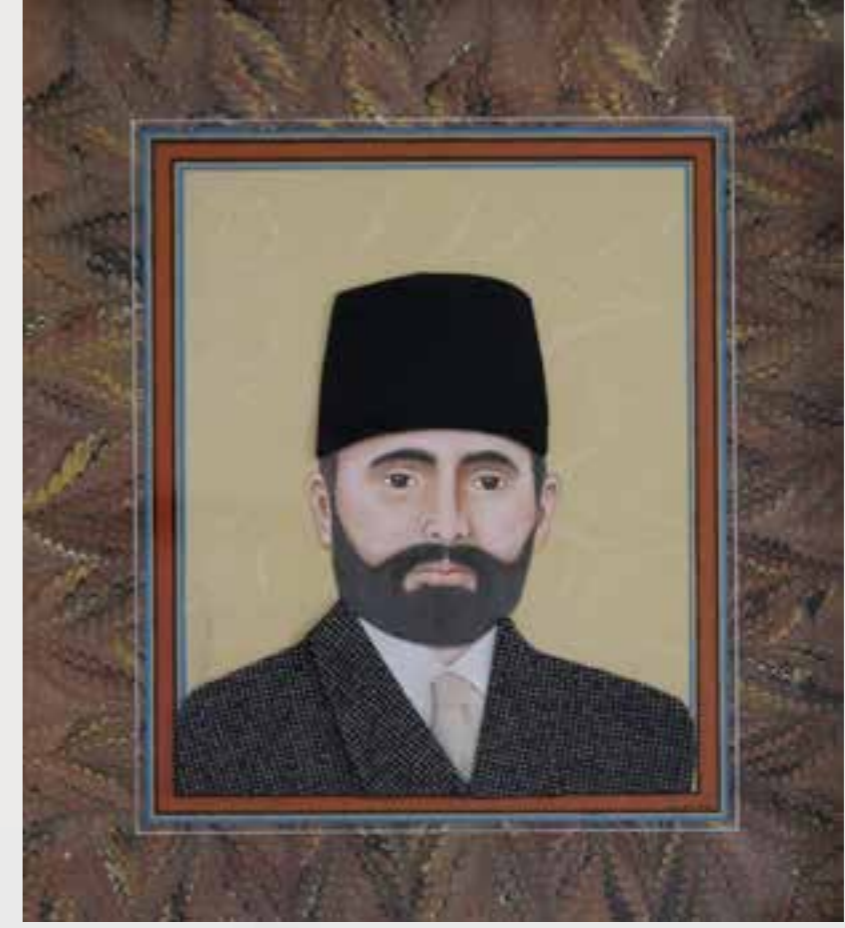
ŞEHİT EVLİYA

Maraş harbinin her safhasında bizzat savaştı.
Düşmana siper olmada bir an geri durmadı.

Uğruna canını verdiği vatanının kurtuluşunu
göremeden, bir namerdin kurşunuyla şehadet
şerbetini içti.

Evliya Efendi şehit düşerken son sözleri şunlar oldu:
**"Yâ Rabbi! Bu memleketi kâfir zulmü altında
bırakma!.."**

O göremedi amma, bir hafta sonra,
Hürriyet geldi vatana.

ŞEHİT EVLİYA - MİNYATÜR

ŞEHİT EVLİYA - HAT/TEZHİP

ULAK

Millî Mücadele yıllarında Maraş'ın işgali üzerine çete grupları arasındaki haberleşmeyi sağlayan gözû pek ulakların temsili kostümü...

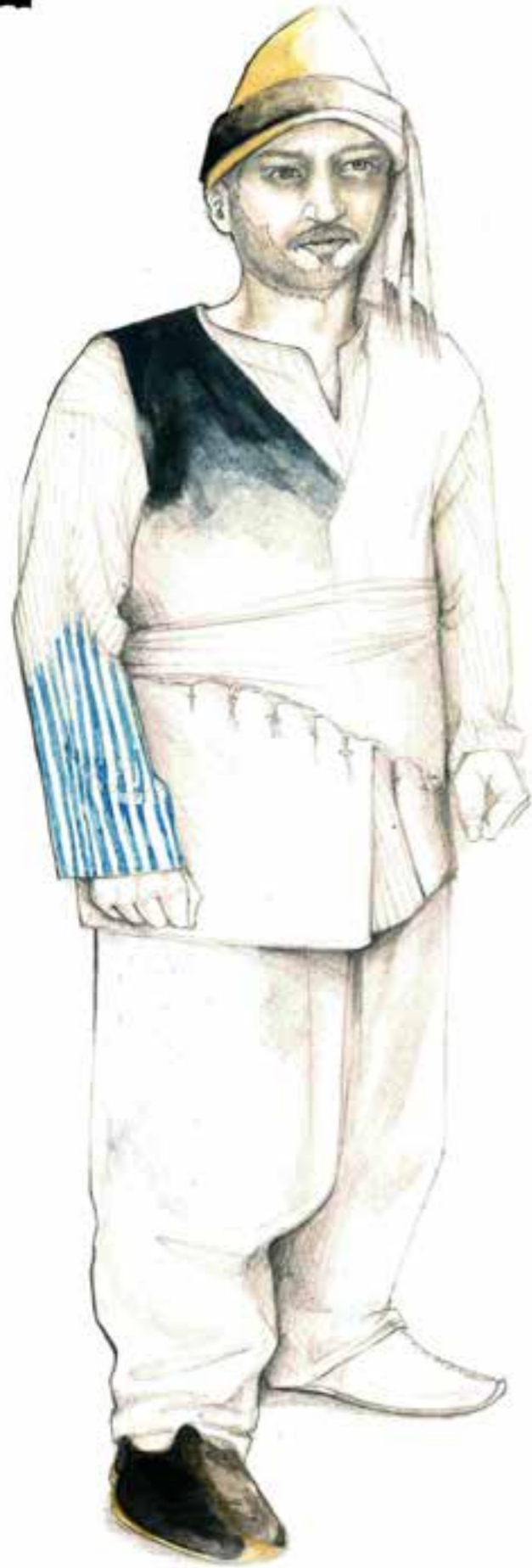
Kostüm; lacivert yünlü dokuma yelek, el dokuması mavi beyaz çizgili damalı bluz, gök mavi şalvar, keçe börk, beline sarılan beyaz kuşak ve yemeniden oluşmaktadır.

Mondros Mütarekesi'nin 12.Maddesi ile hükümet haberleşmesi dışında telsiz, telgraf ve kabloların denetimi İtilaf Devletleri'ne bırakılmıştı.

İşgal güçlerinin gözetiminde sansüre maruz kalan Adana, Maraş, Antep ve Urfa illerinde haberleşmenin yöntemi değiştirildi.

Hükümet ile bu iller arasındaki iletişim şifreli ya da farklı güzergâh yollarına yerleştirilen alternatif telsizler ile yürütülürken şehir içi haberleşmede ise genç çeteler arasından seçilen cesur ve çevik ulaklar kullanıldı.

ÇADIR 12- KUVÂ-YI MİLLÎYE

Yörük Selim & Merzuka Selcan

DÜŞMANA GEÇİT YOK

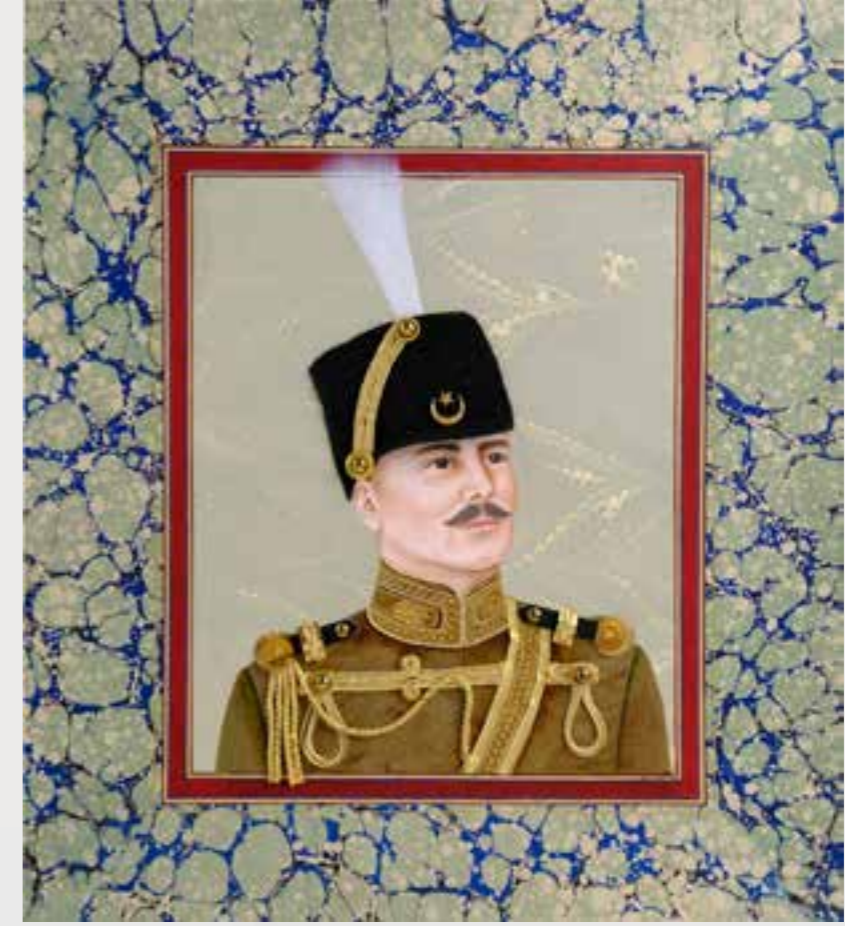
YÖRÜK SELİM

Birinci Dünya Savaşı'nda birçok cephede savaştıktan sonra Gazi Mustafa Kemal Paşa'nın emriyle Maraş'ın yardımına koştu ve burada bütün varını düşmana karşı siper edip sonuna kadar düşmanla çarpışarak kurtuluşumuzun unutulmayan kahramanlarından olmuştur.

Maraş Mücadelesi'nden sonra Antep'in de yardımına koşmuştur; ancak düşmanla çarpışırken yaralanan Yüzbaşı Selim bir süre sonra şehit düşmüştür.

Yüzbaşı Selim'in kabri Kahramanmaraş Şeyh Adil Şehitliğinde bulunmaktadır.

Maraşlı, bu yiğit kahramanı unutmamış bir mahallesine de onun adını vermiştir

YÖRÜK SELİM - MİNYATÜR

YÖRÜK SELİM - HAT/TEZHİP

TÜRK MÜCAHİDESİ

Milli Mücadele’de gösterdiği kahramanlıklardan dolayı şahsına madalya verilen tek kadın; Bitlis defterdarının zevcesi Merzuka Selcan kostümü...

Merzuka Selcan’ın bir memur hanımı olarak savaş öncesi dönemde kullandığı giysi için pileli kahverengi etek, üzerinde krem rengi bluz ve krem rengi şifon başörtüsü tasarlanmıştır. Merzuka, Kayabaşı Mahallesi’ndeki çatışmalarda evinin duvarında hazırladığı mazgaldan ateş ederek sekiz düşmanı öldürür. Akşamüzeri erkek elbisesi giyerek, Maraşlı pek çok kadın kahraman ile birlikte büyük bir cesaretle canını ve namusunu korumak için silaha sarılarak İslam mücahitlerinin arasına katılır.

Merzuka Selcan’ın kahramanlıkları dilden dile dolaşmış, Amasya’da Anadolu Kadınları Müdafaa-i Vatan Cemiyeti ondan “Türk Mücahidesi” diye bahsetmiş, hatta bu kahraman kadının hikayesi Atatürk’e kadar ulaşmıştır.

Mustafa Kemal, Sivas kadınları Müdafaa-i Vatan Cemiyeti Heyet-i Riyasetine 3 Şubat 1920 tarihinde gönderdiği telgrafta Merzuka Selcan’dan övgüyle bahsetmektedir:

“Maraş’ın Kayabaşı Mahallesinde sakin Bitlis defterdarının haremî hanım İslamların hûn-i masûmunun nâ-hak yere akıtılmasından ve birçok hân mânların söndürülmesinden galeyana gelerek hanesinden açtığı mazgaldan dindaşlarımızı imha için İslâm mahallâtına saldıran düşmanlara ateş açarak akşama kadar sekiz düşmanı telefe muvaffak olduğu ve akşamüzeri erkek elbisesiyle ve kemal-i cür’etle muhafaza-ı ırz ve can kaygusu ile silâha sarılmış bulunan mücahidîn-i İslâmiye sunûfuna iltihakla bilfiil müsademâta iştirak eylemekte bulunduğu bildirilmiştir.”

3 Şubat 336
Heyet-i Temsiliye namına
Mustafa Kemal

ÇADIR 13- OLUKLAR ÇİFT

Zülkadiroğlu Süleyman Bey & Helena

MEMLEKET SEVDALISI

ZÜLKADİRZÂDE SÜLEYMAN BEY

Şehrin düşman işgaline uğraması üzerine doğu köylerini organize etti. Kuvayı Millîye'nin kurulması için öncülük yaptı.

Uncu Halil Ağa'nın, Süleyman Bey'i ziyaret ederek; *-Bey, sen memleketi seven bir zâtsın. Arslan Bey adında cesur bir vatansever Maraş'a geldi. Onunla bir görüşsen iyi edersin,* sözleri üzerine Süleyman Bey, Serkomiser Arslan Bey ile görüşükten sonra birlikte çalışmaya başladı. Memleketinden düşmanın ayak izlerini silmek uğruna, canı pahasına savaşmayı kendine görev bilmişti.

Tüm ihtiyacını kendisinin karşıladığı 75 kişilik bir çete teşkilatı kurdu. Kendi arazilerinin de bulunduğu Bulanık Köyü'nü karargâh yaptı. Malatya birlikleri ile işbirliği yaparak çetelere cephane temininde bulundu. Acemli Mahallesi heyetinin idare reisliği görevini üstlendi. Kuyucak, Acemli, Sarayaltı ve Duraklı mahallelerinde faaliyet gösterdi.

Şehit düşen silah arkadaşlarının defnetme işini de yürütüp, himayesinde bulunan çeteleri son nefesine kadar yalnız bırakmamıştı. Maraş'ın düşman işgalinden kurtuluşunun ardından Antep ve İslahiye cephelerinde de görev yaptı. Kurtuluştan sonra Meclis-i İdare Başkanlığı görevinde bulundu.

ZÜLKADİRZÂDE SÜLEYMAN BEY - MİNYATÜR

ZÜLKADİRZÂDE SÜLEYMAN BEY - HAT/TEZHİP

ESARET ve ZİLLET

Çeteci, militan **Helena kostümü...**

Helena'nın balo gecesinde giydiği elbise olarak tasarlanan kostüm, dünyada sadece Maraş bölgesinde örnekleri görülen karmaşık işleme biçiminden dolayı günümüzde çok az sayıda insan tarafından uygulanabilen Maraş iğnesi-gizli örme tekniği ile dekore edilmiştir.

Peki ya Helena kimdir?
İngilizlerin şehre gelmesiyle Maraş mebûsu Agop Hırlakyan Meclis-i Mebûsan'da Osmanlı'ya hizmet etmek için ettiği yemini unutup bağımsız Ermenistan için çalışmaya başladı.

Fransızlar tarafından kendisine sözde Maraş Valiliği verilen Gouverneur Andre'nin şehre gelişi şerefine Ermenistan prensliği hayali ile yanıp tutuşan Hırlakyan'ın evinde bir ziyafet tertip edilir.

Andre, baloyu açmak için ortaya çıkar ve Agop Hırlakyan'ın torunu, müstakbel Ermenistan Prensesi, Hosep kızı güzel Helena'yı dansa davet eder.

Helena...

Militan kız: **"Sizinle dans etmekten şeref duyarım mösyö, ancak maalesef bu şu an için mümkün değil. Kalesinde halen Türk bayrağı dalgalanan bir memlekette kendimi esaret ve zillet içinde yaşayan bir kadın olarak görüyorum."** der.

Baş döndürecek kadar güzel bir kız olan Helena tarafından reddedilmeyi kabullenemeyen Gouverneur'un emri ile bayrağın indirilmesi için askerler kaleye koşarken Helena kendini Andre'nin kollarına bırakır...

28 Kasım 1919 Cuma sabahı, namaza kalktıklarında kalede dalgalanan şanlı bayrağını göremeyen Maraşlının en kara sabahıdır.

Helena ise çeteci dedesi ve babası tarafından kendisine biçilen rolünü yerine getirmiş bir figüran olarak tarihin karanlık dehlizlerinde kaybolmuştur.

" Kuluna teşekkür,rabbine ŝükürdür. " minvalinde mirasımıza istiklal madalyasını iliŝtiren kahraman ecdadımızı, aziz hatıralarına sonsuza dek sahip çıkacağımızı beyan ederek minnet ve saygıyla anıyoruz.

"KurtuluŝunKahramanları"sergisininilgililereulaŝmasınıve gayretlerimizin en güzel şekilde neticelenmesini temenni ederiz.

Olgunlaşma
Enstitüleri
Kahramanmaraş

OLGUNLAŞMA ENSTİTÜLERİ KAHRAMANMARAŞ BİNASI

